

KĀPĒC VAJADZĪGA BĪBELES SKAIDROŠANA?

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Lk 24:36–45; 1kor 12:10, 1kor 14:26; Apd 17:16–32; Jņ 12:42, 43.

ATMIŅAS PANTS:

“Bet bez ticības nevar patikt. Jo tam, kas pie Dieva griežas, nākas ticēt, ka Viņš ir un ka Viņš tiem, kas Viņu meklē, atmaksā” (Ebr 11:6).

Lasīt Bībeli nozīmē arī to interpretēt. Bet kā to darīt? Kādus principus izmantot? Kā, piemēram, tikt galā ar dažādu veidu tekstiem, ko mēs tur atrodam? Piemēram, vai panti, ko mēs lasām, ir līdžība, praviētiski-simbolisks sapnis vai vēsturisks stāstījums? Lēmums šajā svarīgajā jautājumā attiecībā uz Rakstu kontekstu arī ietver zināmu interpretāciju.

Reizēm cilvēki izmanto Bībeli kā dievišķu padomdevēju: vienkārši atver to, kur pagadās, un meklē Bībeles pantu, kas, kā viņi cer, nodrošinās vadību. Bet pēc nejaušības principa savienoti Bībeles panti, ko cilvēks atrod, var vadīt pie ļoti divainiem un nepareiziem secinājumiem.

Piemēram, gadījumā, ja vīrs ir pametis sievu un aizgājis pie citas, sieva varētu gūt lielu pārliecību, atrodot šādu pantu: “Un Es celšu ienaidu starp tevi un sievu” (1Moz 3:15). Balstoties uz šo pantu, viņa tiek pārliecināta, ka viņas vīra dēka nebūs ilgstoša!

Jebkurš pants bez konteksta var ātri kļūt par sākumu jaunām idejām un uzskatiem. Tāpēc ir liela nepieciešamība ne tikai lasīt Bībeli, bet arī to skaidrot pareizi.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 9. maijā.

Iepriekšēji pieņēmumi

Izlasi Lk 24:36–45. Kas mācekļiem, kas ļoti labi zināja Rakstus, neļāva saprast Dieva Vārda patieso nozīmi pat tad, kad viņu acu priekšā risinājās pravietotie notikumi? _____

Neviens nenāk pie Bībeles teksta ar tukšu prātu. Katrs lasītājs, katrs Rakstu pētnieks nāk pie Bībeles ar savu īpašo dzīves stāstu un personīgo pieredzi, kas neizbēgami ietekmē interpretēšanas procesu. Arī mācekļiem bija pašiem savas idejas par to, kas ir Mesija un kas Viņam bija jādara, balstoties uz to, ko cilvēki tajā laikā gaidīja. Viņu spēcīgā pārliecība traucēja skaidri saprast Bībeles tekstu, kas izskaidro, kāpēc viņi tik bieži nepareizi saprata Jēzu un notikumus, kas bija saistīti ar Viņa dzīvi, nāvi un augšāmcelšanos.

Interpretējot Bībeli, mēs visi turamies pie neskaitāmiem uzskatiem par šo pasauli, par augstāko realitāti, Dievu utt., ko mēs esam iepriekš pieņēmuši – pat neviļus un neapzināti. Neviena nenāk pie Bībeles teksta ar tukšu prātu. Ja, piemēram, kāda cilvēka pasaules uzskats kategoriski izslēdz pārdabisku iejaukšanos no Dieva puses, šis cilvēks neuztvers Rakstus kā patiesu un uzticamu ziņojumu par to, ko Dievs ir darījis vēsturē, bet skaidros to citādi nekā tie, kas pieņem pārdabiskā realitāti.

Bībeles interpretētāji nevar pilnībā atbrīvoties no savas pagātnes, savas pieredzes, idejām, uzskatiem un viedokļa. Nav iespējams sasniegt pilnīgu neitralitāti vai absolūtu objektivitāti. Bībeles izpēte un teoloģiskas pārdomas vienmēr notiek kontekstā ar līdzšinējiem pieņēmumiem par to, kāda ir pasaules un Dieva būtība.

Bet labā vēsts ir tā, ka Svētais Gars var atvērt un izlabot mūsu ierobežoto skatījumu un līdzšinējos pieņēmumus, ja lasām Rakstus ar atvērtu prātu un godīgu sirdi. Bībele atkārtoti apstiprina, ka Dieva Vārdu bija spējīgi saprast cilvēki ar ļoti atšķirīgu izcelsmi un ka Svētais Gars vada “visā patiesībā” (Jņ 16:13).

Kādi ir daži tavi iepriekšējie pieņēmumi par pasauli? Kādos veidos tu vari tos visus pakļaut Dieva Vārdam tā, lai Vārds pats pārveidotu tavas domas un tās nonāktu saskaņā ar realitāti, ko māca Bībele? _____

Tulkošana un interpretācija

Bībele tika sarakstīta ļoti senās valodās: Vecā Derība galvenokārt rakstīta ebreju valodā ar dažiem aramiešu valodas posmiem, toties Jaunā Derība sarakstīta koinē grieķu valodā. Lielākā daļa pasaules iedzīvotāju mūsdienās šajās senajās valodās nerunā un nelasa. Tāpēc Bībele ir jātulko dažādās mūsdienu valodās.

Bet jebkurš labs tulkotājs zina, ka katrs tulkojums vienmēr ir saistīts ar zināmu interpretāciju. Ir vārdi, kuriem nevar atrast precīzu ekvivalentu citā valodā. Prasmes un māksla rūpīgi tulkot un tad interpretēt tekstus tiek saukta par “hermeneitiku”.

Izlasi 1kor 12:10, 1kor 14:26, Jņ 1:41, Apd 9:36 un Lk 24:27. Visos iepriekš minētajos pantos mēs redzam ideju par interpretēšanu un tulkošanu. Lk 24:27 pat Jēzum bija jāskaidro mācekļiem Rakstu nozīme. Ko tas mums stāsta par interpretēšanas nozīmi? _____

Grieķu vārds “hermeneuo”, no kura mēs esam aizguvuši vārdu “hermeneitika” (Bībeles interpretēšana) nāk no grieķu dieva Hermeja. Hermejs tika uzskatīts par dievu aģentu un vēstnesi, un kā tāds viņš bija atbildīgs arī par dievišķo vēstu tulkošanu cilvēkiem.

Svarīgākais mums attiecībā uz hermeneitiku ir tas, ka, ja mēs nelasām oriģinālvalodās, mūsu vienīgā piekļuve tekstam ir caur tulkojumu. Par laimi, daudzi tulkojumi ir pietiekami labi, lai nodotu lasītājam būtiskāko. Mums nav jāzina oriģinālvaloda, lai varētu saprast svarīgās patiesības, kas atklātas Rakstos, pat ja šo lingvistisko zināšanu apgūšana arī nāktu par labu. Tomēr pat ja mums pieejams labs tulkojums, svarīga ir arī pantu interpretēšana, kā mēs redzējām Lk 24:27. Tas ir hermeneitikas galvenais nolūks: nodot precīzi Bībeles pantu nozīmi un palīdzēt mums saprast, kā pareizi attiecināt panta mācību uz mūsu dzīvi. Kā parāda augstāk minētais pants no Lūkas evaņģēlija, Jēzus to darīja Savu sekotāju labā. Iedomājies, kā tas būtu, ja Jēzus pats tev izskaidrotu Bībeles pantus!

Daudziem cilvēkiem ir pieeja dažādiem tulkojumiem, bet daudziem nav. Lai arī kāds ir tavs iecienītākais tulkojums, kāpēc ir svarīgi pētīt Vārdu ar lūgšanām un cenšoties paklausīt tā mācībām? _____

Bībele un kultūra

Izlasi Apd 17:16–32. Apd 17 Pāvils cenšas nodot evaņģēlija vēsti jaunā kontekstā, kas ir grieķu kultūras filosofija. Kā atšķirīgi kultūras konteksti ietekmē to, kā mēs novērtējam dažādu ideju svarīgumu? _____

Tuvo Austrumu kultūras zināšanas palīdz saprast dažus Bībeles pantus. “Piemēram, ebreju kultūra prasīja atbildību no cilvēka par rīcību, ko viņš nebija izdarījis, bet kam viņš bija jāvis notikt. Tāpēc inspirētie Bībeles rakstnieki parasti piedēvēja Dievam tādas aktīvas darbības, ko mēs Rietumu kultūrā sauktu par pieļaušanu vai nestāšanos ceļā tam, lai kaut kas notiktu, piemēram, faraona sirds nocietināšanai.” (“Methods of Bible Study”, section 4.p.)

Arī kultūra rada dažus svarīgus hermeneitiskus jautājumus. Vai Bībele ir pakļauta kultūrai un tāpēc saistīta tikai ar to kultūru, ko tā pārstāv? Vai arī dievišķā vēsts, kas sniegta noteiktā kultūrā, sniedzas tālāk par šo noteikto kultūru un uzrunā visus cilvēkus? Kas notiek, ja kāda cilvēka personīgā kultūras pieredze kļūst par pamatu un pārbaudi Rakstu interpretēšanā?

Apd 17:26 apustulis Pāvils atklāj interesantu skatījumu uz realitāti, ko bieži nepamana, lasot šo pantu. Viņš apliecina, ka Dievs ir radījis mūs visus no vienām asinīm. Lai gan mēs kultūras ziņā esam ļoti atšķirīgi, Bībeles vārdiem runājot, pastāv kopīga saite, kas apvieno visus cilvēkus, neskatoties uz kultūras atšķirībām, un tas ir tāpēc, ka Dievs ir visas cilvēces Radītājs. Mūsu grēcīgumam un mūsu vajadzībai pēc glābšanas nav kultūras ierobežojumu. Mums visiem ir vajadzīga glābšana, kas mums ir piedāvāta Jēzus Kristus nāvē un augšāmcelšanā.

Lai gan Dievs uzrunāja konkrētas paaudzes, Viņš redzēja, ka nākotnes paaudzes, lasot Dieva Vārdu, sapratīs, ka šīs patiesības iet pāri vietējiem un ierobežotiem apstākļiem, kuru laikā tika sarakstīti Bībeles panti.

Paralēli padomājiet par algebru, kas sākumā tika izgudrota 9. gs. Bagdādē. Vai tas nozīmē, ka tāpēc šīs matemātikas jomas patiesības un principi ir ierobežoti tikai ar šo vietu un laiku? Protams, ka ne.

Tas pats princips attiecas uz Dieva Vārda patiesībām. Lai gan Bībele ir sarakstīta ļoti sen un kultūrās, kas ir ļoti atšķirīgas no mūsdienām, patiesības, ko tā satur, ir aktuālas mums tagad, tieši tāpat kā tad, kad tās tika izteiktas pirmo reizi.

Mūsu grēcīgā un kritusī daba

Izlasi Jņ 9:39–41 un Jņ 12:42, 43. Kas traucēja cilvēkiem, par ko rakstīts šajos pantos, pieņemt Bībeles vēsts patiesību? Kādus brīdinājuma un piesardzības vārdus mēs varam paņemt sev no šiem starpgadījumiem?

Ir viegli ar nicinājumu raudzīties uz reliģiskajiem vadītājiem, kas atmeta Jēzu, neskatojoties uz tik spēcīgiem pierādījumiem. Tomēr mums arī pašiem jābūt uzmanīgiem, lai mēs neveicinātu līdzīgu attieksmi, ja runa ir par Viņa Vārdu.

Nav šaubu, ka grēks ir radikāli izmainījis, pārrāvis un salauzis mūsu attiecības ar Dievu. Grēks ietekmē visu mūsu kā cilvēku eksistenci. Tas skar arī mūsu spēju skaidrot Rakstus. Nav tā, ka tikai mūsu domāšanas process viegli tiek novirzīts pie grēcīga rezultāta, bet mūsu prāti un domas ir kļuvuši grēka samaitāti un tāpēc ir aizvērti pret Dieva patiesību. Šo samaitātību mūsu domāšanā var noteikt pēc šādām īpašībām: lepnums, sevis krāpšana, šaubas, attālums un nepaklausība.

Lepns cilvēks paceļ sevi pāri Dievam un Viņa Vārdam. Tas ir tāpēc, ka lepnums vada cilvēku par daudz uzsvērt saprātu kā galveno patiesības noteicēju, pat tās patiesības, kas atrodamas Bībelē. Šāda attieksme noniecina Rakstu dievišķo autoritāti.

Dažiem cilvēkiem ir tendence uzklaut tikai tādas idejas, kas viņiem ir atraktīvas, pat ja tās ir pretrunā ar Dieva atklāto gribu. Dievs mūs ir brīdinājis par sevis piekrāpšanas briesmām (Atkl 3:17). Grēks arī rada šaubas, kas veicina svārstīšanos un neticību Dieva Vārdam. Kad cilvēks sāk šaubīties, Bībeles panta skaidrošana nekad nevada pie pārliecības. Tā vietā šaubīgā persona ātri paaugstina sevi līdz pozīcijai, kur tā nosaka, kas Bībelē ir un kas nav pieņemams. Šī ir ļoti bīstama zeme, uz kuras stāvēt.

Tā vietā mums vajadzētu tuvoties Bībelei ticībā un padevībā, nevis ar kritikas un šaubu attieksmi. Lepnums, sevis mānīšana un šaubas rada attieksmi, kas attālina no Dieva un Bībeles, kas noteikti vadīs pie nepaklausības, tas ir, pie nelabprātības sekot Dieva atklātajai gribai.

Vai esi kādreiz pieķēris sevi cīnāties pret pārliecību par Bībelē izlasīto? Citiem vārdiem, tu skaidri saproti, kas tev jādara, bet tu gribi darīt kaut ko citu. Kā beidzās šī cīņa, un ko tu iemācījies no šīs pieredzes?

Kāpēc interpretēšana ir svarīga

Izlasi Neh 8:1–3, 8. Kāpēc skaidra izpratne par Rakstiem ir svarīga ne tikai mums kā indivīdiem, bet arī kā draudzei? _____

Vissvarīgākais jautājums Bībelē ir jautājums par glābšanu un kā mēs tiekam glābti. Galu galā kam tad ilgtermiņā vēl ir nozīme? Kā Jēzus pats teica: ko tas dod, ja mēs iemantojam visus pasaules piedāvājumus, bet zaudējam paši savas dvēseles (Mt 16:26)!

Zināšanas par to, ko Bībele māca par glābšanu, lielā mērā ir atkarīgas no interpretācijas. Ja mēs nākam pie Bībeles un skaidrojam to nepareizi, mēs visdrīzāk nonāksim pie nepareiziem secinājumiem, ne tikai savā izpratnē par glābšanu, bet arī visā citā, ko māca Bībele. Patiesībā pat apustuļu laikos draudzē jau bija ielavījušies teoloģiski maldi, kur noteikti vainīga bija nepareiza Rakstu interpretācija.

Izlasi 2Pēt 3:15, 16. Ko tas mums stāsta par to, cik svarīga ir pareiza Rakstu lasīšana?

Tā kā mēs esam Grāmatas cilvēki, kas grib dzīvot pēc Bībeles un vienīgi pēc Bībeles (un mums nav citu autoritatīvu avotu, tādu kā tradīcijas, baznīcas ticības apliecība vai kāda autoritāte draudzē, kas skaidro Bībeli mūsu vietā), jautājums par pareizu Bībeles hermeneitiku ir ļoti svarīgs, jo mums tikai Bībele var pateikt, kam mums vajadzētu ticēt un kā mums vajadzētu dzīvot.

Jautājumi par Rakstu interpretēšanu ir svarīgi draudzes teoloģiskajai un misijas veselībai. Bez pareizas Bībeles interpretācijas nevar būt doktrīnas un mācības vienotības, un līdz ar to vienotības draudzē un mūsu misijā. Slikta un izkropļota teoloģija, bez šaubām, vada pie nepilnīgas un izkropļotas misijas. Galu galā – ja mums ir vēsts, ko sniegt pasaulei, bet mēs esam samalsuši par šīs vēsts nozīmi, cik efektīgi mēs varēsim atklāt šo vēsti tiem, kam tā ir jādzird?

Izlasi trīs eņģeļu vēstis Atkl 14:6–12. Kādi teoloģiski jautājumi šeit ir atklāti, un kāpēc pareiza to izpratne ir tik svarīga mūsu misijā? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Ceļš pie Kristus” nodaļu “Ko darīt ar šaubām” (105.–113. lpp.) un no dokumenta “Methods of Bible Study” 1. daļu “Bible Study: Presuppositions, Principles and Methods”, 2. daļu “Bible Study: Presuppositions Arising from the Claims of Scripture”, 3. daļu “Principles for Approaching the Interpretation of Scripture” (dokumentu var atrast www.adventistbiblicalresearch.org/materials/bible-interpretation-hermeneutics/methods-bible-study).

“Pētot Bībeli, atstājiet pie durvīm savus līdzšinējos viedokļus un savas mantotās un attīstītās idejas. Jūs nekad nesasniegsiet patiesību, ja pētīsiet Rakstus, lai aizstāvētu paši savas idejas. Atstājiet tās pie durvīm un ar nožēlas pilnu sirdi ejiet klausīties, ko Kungs jums grib pateikt. Pazemīgam patiesības meklētājam, sēžot pie Kristus kājām un mācoties no Viņa, Vārds sniedz izpratni. Tiem, kas ir pārāk gudri savā iedomībā, lai pētītu Bībeli, Kristus saka: Jums ir jākļūst pazemīgiem un lēnprātīgiem savā sirdī, ja ilgojaties kļūt gudri uz glābšanu.

Nelasiet vārdu iepriekšējās pieredzes gaismā, bet ar prātu, kas brīvs no aizspriedumiem, pētiet to uzmanīgi un ar lūgšanām. Ja, lasot jums rodas pārlicība un jūs redzat, ka jūsu lolotās domas nav saskaņā ar Vārdu, necentieties pielāgot Vārdu šim viedoklim. Pielāgojiet savas domas Vārdam. Neļaujiet, lai tas, kam jūs esat ticējuši vai ko darījuši pagātnē, pārvaldītu jūsu izpratni. Atveriet savas prāta acis, lai ieraudzītu likumā brīnumpilno. Ieraugiet, kas ir rakstīts, un tad lieciet savas kājas uz mūžīgās Klints pamata.” (Elena Vaita Messages to Young People”, 260. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kā mūsu pasaules uzskats, mūsu izglītība un kultūra ietekmē Rakstu interpretāciju? Kāpēc ir tik svarīgi, lai mēs apzinātos ārējās ietekmes, ko mēs neizbēgami ienesam savā Bībeles interpretācijā?

2. Mēs visi piekrītam, ka mēs esam grēcīgi un grēks mūs ietekmē negatīvi. Kā grēks ietekmē to, kā mēs lasām Bībeli? Tas ir, ko grēks mums ir tādu nodarījis, kas mums liek nepareizi saprast Dieva Vārdu? Piemēram, kā ilgas darīt kaut ko, kas Bībelē ir nosodīts, var izraisīt to, ka mēs lasām Bībeli greizi? Kādos vēl veidos grēks filtrē to, kā mēs interpretējam Bībeli?

3. Kā labāka Bībeles laiku un kultūras izpratne palīdz mums labāk saprast dažas Rakstu vietas? Mini piemērus!
